

Sigmond István

Ünnep van mindenütt: a mennyben, a földön, a föld alatt

Zuzunak nem voltak gyilkos ösztönei, s hogy ki tudja, miért, reverendát hordott állandóan, bizonyára elvetemült környezete is rosszsallotta volna, ha papi öltözékben időnként belemártja késeit egy-egy halandóba, vagy ha hosszú téli sáljával fojtogatna valakit, hol ezért, hol azért, hol semmiért, csak úgy, a gyilkolás kedvéért, ahogy Vastag Berci teszi, nem éppen nap mint nap, de amikor rájön az ölhetnék, látni rajta, mert szinte vérben forog a szeme, erősen liheg, toporzékol, néha fel-felüvölt az égre, olyankor mindenki elmenekül a közeléből, legtöbbször sikerrel. Vastag Bercinek ilyenkor mindenképpen ölni kell, teljesen mindegy, hogy embert vagy állatot, csak akkor nyugszik meg, ha sikerült kioltania egy életet. Úgy néz ki, hogy Zuzu volt a környezetében a legbátrabb, mert egy nap, amikor Vastag Berci nyugalmi állapotban szopogatta az apjától örökölt pipáját, megkérdezte tőle, hogy tulajdonképpen miért kell időnként elvenni valakinek vagy valaminek az életét, Vastag Berci hosszan elnézett a messzeségbe, s bölcs mosoly kíséretében válaszolt.

- Igen sok hitetlen van a golyóbison.
- Istennek gondja van erre is – merészelt ellentmondani Zuzu, de Vastag Berci nem értett egyet vele.
- Isten jobban vigyáz a hitetlenekre, mint reánk. Remélem, te imádkozol?
- Persze, naponta háromszor is – sietett Zuzu válaszolni, ha nem tudta volna a Miatyánkot, akkor is ezt válaszolta volna.

Zuzu attól szenvedett nagyon, ha észrevette, hogy társai közül egyik-másik több ingósággal rendelkezik, mint ő maga. Likas Jenőnek például volt egy matraca is, nem átalotta ezen a csodán aludni éjszaka, alig fért el a csatorna keskeny aljában, de valahogy beszuszukálta ügyesen, és jó nagyokat horkolva aludt el nyögdécselve kuporgó társai között. Aztán nappal kiadta bérbe a matracot egy-egy órára, így pénze is neki volt a legtöbb, sokszor elüldögélt a matracán, és eszegette a környező üzletekből összelopkodott, vagy éppenséggel megvásárolt ételeket. Senkinek semmit sem adott, egyfolytában ette a sült csirkét, a bécsiszeleket, narancsot, csokoládétésztaát, egyszer egy tortát is lehozott magával, és felfalta az egészet. Zuzu ezt képtelen volt elviselni. Nem volt bűntudata sem előtte, sem utána, de kénytelen volt felhívni Vastag Berci figyelmét egy igen lényeges tényezőre:

- Likas Jenő sosem imádkozik – suttogetta jelentőségteljesen.

Másnap ott ültek Vastag Berci körül mindannyian: Zuzu, Likas Jenő, Kedves Juci, aki örömlányként ingyen osztogatta bájait, bármikor és bárkinek. Likas Jenő

néha odadobott neki egy-egy narancsot, amit kézcsókkal köszönt meg. Nem hiányzott Homok Klementina sem, akinek csak a beceneve volt ilyen nőies, ő maga nevének csak az első felét próbálta gyakorolni, közvetlen környezetében kevés sikerrel, kénytelen volt egy-egy fél éjszakát a közeli parkban tölteni, ahol igencsak folyt éjszakánként az élet. Ott ült közöttük Tanár úr is, aki valamikor tényleg tanár lehetett, mert olyan tudásnak volt a birtokában, amelyről a többieknek – kevés kivétellel – fogalmuk sem lehetett. Vastag Berci soronként mondta a Miatyánkot, a körülötte lévő kórusban ismételték a szöveget, egyesek persze csak tátogtak, azokat Vastag Berci megfenyegette, hogy nem fognak sokáig élni, erről ő, Vastag Berci kezeskedik. Az ikrek például ebbe a kategóriába estek, most éppen házon kívül voltak, egyikük fiú volt, másikuk lány, testvérek voltak ugyan, de együtt éltek, ezen többen megrökönyödtek, másoknak mindegy volt, csak amikor mindenki előtt üzekedtek, azt senki sem vette jónéven, nos, az ikrek később érkeztek, Vastag Berci ezúttal nem vállalta az előénekesi szerepet, az ikreknek el kellett mondaniuk a Miatyánkot és a Hiszekegyet is, persze egyetlenegy szót sem tudtak egyikből sem.

– Ti sem éritek meg az öregkort – mondta Vastag Berci –, a szemetek ne szipantsák el előlünk a levegőt.

Úrfi sajátos szerepet töltött be ebben a közösségben, ha a föld alatt élő redves sarkúak eltetvesedett söpredékét egyáltalán közösségnek lehet nevezni, nos, Úrfi csokornyakkendőben járt minduntalan, abban is aludt, viszont fel tudta mondani az európai országok fővárosát, és többször elmesélte, hogy a párizsi Louvre-ban Mona Lisa mosolya milyen érdekes hatást tett rá kétszer is. A Miatyánkot viszont ő sem tudta már.

– Mona Lisának lóttek, fiam – jegyezte meg Vastag Berci.
– Nem lehet, uram – vélte Úrfi –, a lelkemben mindig ott marad, élve is, holtan is.
– Semmi hasznod sem lesz belőle. – Vastag Berci soha senkivel sem értett egyet, bármiről is lett légyen szó. – A lelked visszakerül Istenhez, ott kiüresítik belőle a szennyet s bedobják a mennyei kukák egyikébe, Mona Lisa mosolyát meg kifüggesztik a mennyek kapujára, hogy a bejövők s a kimenők az idők végétéig tudomásul vehessék, hogy a Fennvaló segítségével mire képes egy földi halandó, aki megteremtette ezt az egyedülálló csodát. Úrfi, édesem, a mennyek kapuján nemsókára ott fog díszelegni az a mosoly.

Úrfi a Tanár úrral tudta csak megértetni magát, egymásnak adtak fel kultúrtörténeti kérdéseket, a többiek tátott szájjal hallgatták a számukra érthetetlen tudnivalók sokaságát, hogy például valamikor régen az ember embert is evett ezen a vidéken, azt aztán végképp nem akarták elhinni nekik, hogy egyes kórházakban új szívvel tudják kicserélni a megbetegedett régít, ezen aztán már csak röhögni lehetett.

A mulatozás nem tartott sokáig, Vastag Berci egy nap elkezdett toporzékolni, erősen lihegett, és felüvöltött az égbe, egy óra sem telt el, s az volt a gond, hogy Úrfit hová temessék?

– A csokornyakkendőjét megtartanám – mondta Tanár úr –, ha már Mona Lisáról nem fog többet beszélni soha senki sem.

– Az élmény itt marad velünk, fiam – vélte Vastag Berci –, Isten simogatásának a nyoma is itt látható az arcomon, s ha jól körülnézel, megláthatod, hogy a

csatorna oldalába belevésődtek az élmény nyomai, ebből táplálkozhat az életed végéig, ha tudsz imádkozni, érdemes vagy arra, hogy részese légy az emberi értékeknek.

Nemsokára Likas Jenőre is sor került, a matracát kisorsolták, Vastag Berci volt a szerencsés nyertes, pöffszkedett rajta persze, de bérbe nem adta ki senkinek, sőt néha megengedte, hogy egyik-másik a nappali órákban pihenhesen rajta. Az ikrek közben végleg eltűntek valamerre, a félelem elkergette őket, imádkozni eddig sem, ezután sem imádkoztak soha, de így is megélték továbbra is.

Egy idő után Tanár úr meguntta ezt a semmittevő életet, idejének nagy részét koldulással töltötte, Úrfi csokornyakkendőjével igen szép sikere volt, és persze ő is lopott, amit csak lehetett, idejének jó részét azzal töltötte, hogy ismételtette magában a kultúrtörténeti eseményeket, de hogy még mindig maradt rengeteg ideje, úgy döntött, hogy megpróbálja megváltoztatni némileg a föld alatt lakók életrendjét, esténként összegyűjtötte őket, december eleje volt, a csatornában kellemes melegben üldögéltek, Vastag Berci gyilkos ösztönei tétlenül lapultak szürkeállományának gyengélkedő sejtjeiben, olyannyira, hogy szokásától eltérően hangosan imádkozott, naponta többször is, most meg Tanár úr kérésére, és valószínűleg a közelgő ünnepnapokra való tekintettel, megengedte, hogy társai melléje kuporodjanak a matracra, s onnan hallgassák Tanár úr hozzájuk intézett szavait. Az előadó Jézus születésével kezdte, s elmesélte Isten Fiának földi történetét, keresztre feszítésével s a későbbi feltámadásával együttvéve, jegyezték meg, mondta, a szeretet mindennél a legfontosabb, szeresd felebarátodat, mint tenmagadat, ez a leglényegesebb tudni- és betartanivaló. Aztán elkezdte tanítani nekik a Mennyből az angyalt és a Stille Nachtot. Valamikor magyar–német szakon végezte az egyetemet, tanárként is dolgozott több középiskolában, de hogy székely főnemesi családból származott, idővel kiforgatták mindenéből, az állását elvesztette, bérleti szerződését felbontotta a kommunista polgármesteri hivatal, az utcára került. Valahol voltak német rokonai is, de fogalma sem volt, hol találhatná meg őket. Itthoni családjának tagjai és összes felmenői különböző erdélyi temetőben aludták örök álmukat. Egyedül maradt.

A Mennyből az angyal egy hét múlva már elég jól ment, a Stille Nachtot valamivel nehezebben tanulták meg, de karácsonyestére mindkét énekkel elkészültek. Karácsony estéjén többször elénekelték a tanultakat, az emberek meg-megálltak a kanálisfedő körül, s hallgatták a föld alól felzúduló énekszót, sokan keresztet vetettek a hallottak hatására, nemsokára a közeli templomokból kiözönlő hívek százszámra vették körül a kanálistetőt, megjelentek a papok is, az egyházak püspökei, főpapjai ott voltak az első sorban, sokan letérdeltek vagy zokogni kezdtek.

– Minden idők legnagyobb csodájának vagyunk a tanúi – mondta valaki.

– Földanya énekel – jegyezte meg egy hosszú, fehér szakállat viselő öregember.

Most már rengetegen zokogtak, aztán a tömeg elkezdte énekelni a Mennyből az angyalt, hogy bekapcsolódjanak az alulról feltörő énekszóba.

Isten mindent látott, s ha lettek volna könnyei, sírva fakadt volna. Lám, mondta magában, a teremtés újra értelmet kapott.